

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.
Štev. pri pošt. hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1929.

Št. 17.

Poziv vsem zadrugam!

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani pozivlja vse obrtne zadruge, da se udeležijo po svojih načelnikih in delegatih konference, ki se vrši v ponedeljek dne 3. septembra t. l. ob 1/2 10. uri v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10 (pritličje, desno).

DNEVNI RED:

1. Novi obrtni zakon.
2. Naše socialno zakonodajstvo.

Ker sta imenovani točki velike važnosti za vsakega obrtnika, je dolžnost vsake zadruge, da se tega posvetovanja udeleži. Posetniki velesejma imajo polovično vožnjo. Tovariši udeležite se zanesljivo.

Načelstvo.

Revizija socialne zakonodaje.

Na anketi, ki se je vršila glede načrta nove uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovališč v Zagrebu dne 2. marca t. l. je g. minister za socialno politiko dr. Drinković v svojem uvodnem govoru izjavil med drugim tudi to-le: »Uredba o odpiranju in zapiranju obratov mora spraviti sklad interese delovnega ljudstva z interesi naše države in našega narodnega gospodarstva. Želje delovnega ljudstva ne smejo biti nasprotne naši mladi industriji. Iz življenja je treba odstraniti razredni boj in uvesti nov sporazumen način urejevanja delovnih odnošajev. Razmer v naši državi se ne sme primerjati z razmerami držav, ki so gospodarsko močnejše, a nimajo takih uredb kakor mi. Ne smemo se ozirati na Ameriko in Anglijo...»

V zmislu gornjih smernic je bila izdana uredba, prva po mnogih poizkusih izda izdaje zakona o zaščiti delavcev iz leta 1922., ki omogoča zadovoljivo ureditev enega zelo perečih naših vprašanj, ki dovoljuje gospodarju večjo svobodo, ne da bi pri tem ogrožala interese delavstva.

Ureditev odpiralnega in zapiralnega časa pa je samo eno izmed mnogih važnih vprašanj, ki se je skušalo rešiti po prevratu kar čez noč, brez potrebnega upoštevanja naših kulturnih, socialnih in predvsem gospodarskih prilik. Ozirali smo se na Ameriko in Anglijo in izdali socialnopolitične zakone, ki bi se dali uveljaviti v državah z razvitimi in ne z našimi primitivnimi gospodarskimi prilikami. Zato čujemo tudi izda leta 1922. večne pritožbe in stalne zahteve po reviziji teh zakonov.

Z zadoščenjem smo zato sprejeli vest, da namerava nova vlada revidirati zakon o zaščiti delavcev, zakon o inspekciji dela in zakon o varovanju delavcev, t. j. tri zakone, ki bi morali tvoriti bazo za ureditev vseh socialnopolitičnih odnošajev med delavstvom in gospodarji. Z zadoščenjem smo pozdravili to namero nove vlade, toda podčrtamo, da ne radi tega, da bi zahtevali ukinitve teh zakonov, ampak samo revizijo nekatereh določil, in to v smeri prilagoditve našim stvarnim gospodarskim in socialnim potrebam in prilikam.

Prepričani smo, da bo minister socialne politike in narodnega zdravja g. dr. Drinković, opirajoč se na dosedanje izkušnje pri praktičnem uveljavljanju socialnopolitičnih zakonov, skušal, da s primernimi izpopolnili ugledi vse ostrine, ki so doslej v toliki meri zavirale in celo onemogočale razvoj našega gospodarskega življenja.

Zlasti kvarno so vplivala določila zakona o zaščiti delavcev, ki omejujejo delovni čas. Skoro vse pritožbe se tičejo v glavnem tega določila. Po zakonu je dovoljeno delo v obrtniških obratih 8 do 10 ur. Po kvarnih dosedanjih izkušnjah, ki so se pokazale pri uveljavljanju tega določila gre naša zahteva za tem, da **bodi dovoljeno v vseh obrtniških obratih 10urno delo.** V obrtniških obratih ni tako težkega in napornega strojnega dela kakor v industrijskih in rudarskih podjetjih in je daljši delovni čas z ozirom na vedno rastočo režijo neobhodno potreben. Omiliti bo treba tudi določila glede podaljšanja delovnega časa in spremeniti določila glede zaposlitve vajencev, ker bomo sicer pri rigoroznem izvajanju sedanjih določil ostali v nekaferih panogah, kakor n. pr. pekovskem obrtu, brez strokovno usposobljenega naročaja.

Plačilo za čezurno delo znaša sedaj 50 %. in gre to določilo, kakor mnoge druge naredbe tega zakona celo preko določil washingtonske konvencije. Pri nas je imelo to določilo direktno prohibitiven značaj, ker se je s tem hotelo onemogočiti podaljšanje delovnega asa. Potrebe po podaljšanju dela v konkretnih primerih zahtevajo, da **se odstotek za čezurno delo zniža in uredi tako, da bo plačilo za čezurno delo predvsem odvisno od prostega sporazuma med gospodarjem in delavcem in le za primer, da ni sporazuma naj velja 25 % povišek.**

Drakonične kazenske odredbe zakona o zaščiti delavcev naj se omilijo in naj bi kazni izrekli sreski poglavarji. Mislimo, da tudi taka zahteva ni neupravičena.

Dopolnilo določil glede instančne poti se zahteva zlasti pri inspekcijah dela. Ni prav, da je inspektor dela tožnik in obenem tudi sodnik. **Preiskave naj vodijo in izrekajo obsodbe o vseh ovadbah, ki jih napravi inspektor dela obrtna oblastva, proti katerim naj bo dopustna pritožba na velikega župana.** Skrajno krivično je, da se zahteva danes, da pride obrtnik tudi iz najbolj oddaljenih krajev k zaslišanju in razpravi na inspekcijo dela, da izgubi radi najmanjših prestopkov po cele dneve in utrpi poleg kazni še veliko škodo. Tudi ni prav, da vodi preiskave in izreka kazni oseba, ki nima pravne izobrazbe. Smatramo, da je tudi ta naša zahteva upravičena in da se prepusti preiskave in kaznovanje obrtnim oblastvom, **celo ustanovo delavskih inspektoratov pa**

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Prof. arh. Tratnik Josip.

Mizarska obrt v Sloveniji in Ljubljanski velesejem.

Z otvoritvijo I. vzorčnega velesejma v Ljubljani leta 1921 so bili položeni temeljni kamni za gospodarski in tehnični razvoj ter boljši zaslužek naše slovenske obrti in industrije.

Ljubljanski velesejem je vsem našim obrtnikom najrazličnejših strok na stečaj odprl vrata širom naše nove velike domovine, potem velesejma so se vpeljali pa tudi na inozemskem trgu. Precizni, solidni in vseskozi konkurenčni izdelki slovenskih obrtnikov, med njimi v prav odlični meri naših mizarjev, so takoj vzbudili popolno priznanje nepristranskih domačih in tujih strokovnjakov, občinstvo je pa pokazalo svoje zanimanje in priznanje s številnimi naročili že na velesejmih samih, še bolj pa med letom.

Po velesejmu je postalo splošno znano, da Ljubljana in ljubljanska okolica izdelujeta v velikem obsegu vse mogoče mizarske predmete. Zlasti so pa naši mizarji kvalificirani za izdelovanje najfinejšega pohištva, ki je od preobrata dalje tako lepo napredovalo, da sedaj tudi naši premožnejši krogi pohištvo doma naročajo, ker je napram inozemskemu ne samo popolnoma enakovredno, temveč ga celo prekaša tako v kvaliteti kakor tudi v ceni.

Na letošnjem spomladanskem velesejmu so pa mizarji prekosili sami sebe. Razstavljeni pohištvo, kakor: krasne spalnice, jedilnice, sobe za gospode, salonske oprave ter cele opreme so bile izdelane s strokovnjaško eksaktnostjo v raznih, in kar je treba posebej pohvalno omeniti, domačih lesovih in barvah. Tudi okovje je domačega izvora in deloma izdelano v edinstvenih izvodih.

Videli smo tudi prav lične kuhinjske oprave, vsakovrstne sisteme lesenih rolet in dvigljivih ter premakljivih oken.

Da je bila izvršitev razstavljenih predmetov razumno premišljena, je pričal izbrani okus oblik ter detajlno razmerje arhitekture.

Naj omenim obenem, da so bili tudi izdelki drugih Zk pohištva spadajočih obrti kakor: tapetnikov, brusilcev umetnega stekla itd. vseskozi domači ter solidno in strokovno pravilno napravljeni.

Tako mizarji kakor tudi občinstvo samo se pričinja za izdelavo načrtov posluževati naših domačih umetnikov. Jedilnica po načrtu gospoda arh. Osolina je presenetila s samozavestnimi, enostavnimi oblikami: domači oreh je prišel tu do odlične veljave. Dobro je tudi učinkoval prečno položeni furnir.

S posebnim priznanjem moram omeniti pohištvo, napravljeno po načrtih odličnega učenca prof. Plečnikove šole g. arh. Omahna. Občinstvo je strmelo nad naravnost umetniško izvedbo, povpraševalo po izvoru lesa ter se ni moglo dovolj načuditi, da se zamore s primernim podčrtovanjem karakterja vseskozi domačega lesa in z lepo zamišljenimi oblikami doseči tako krasen efekt.

Ravnateljstvo ljubljanskega velesejma je šlo in gre našim mizarjem velikopotezno na roke. Bivši ljubljanski oblastni odbor, kakor tudi sedanjí oblastni komisar dr. Natlačen sta z nakazilom visokih zneskov priznala požrtvovalno delo velesejma in mizarjev samih, ki so izpričali, da so po solidnosti, kvaliteti in konkurenčnosti sposobni za največja naročila.

izpopolni tako, da bo dolžnost inspektorjev, čuvati tako interese delavcev kakor tudi interese obrtnikov. Le tako, da bo državno oblastvo enakomerno čuvalo interese obeh faktorjev, bo mogla imeti ta ustanova uspeh. Revizija zakona v tej smeri je zato nujno potrebna.

Ako govorimo med obrtniki o socialnopolitičnih zakonih, mislimo vsaj običajno predvsem na zakon o zavarovanju delavcev, t. j. na zakon, po katerem se vrši pri nas zavarovanje za primer bolezni in nezgode. Od leta 1922., ko je bil izdan ta zakon, niso naše organizacije opustile nobene prilike, da ne bi opozorile vlado na potrebo revizije zakona. Ne smemo zanikati, da so se izza uveljavljenja zakona pri nas v Sloveniji razmere pri socialnem zavarovanju že dokaj konsolidirale. Toda praksa, pa naj si bo še tako dobra in naj si še tako prizadeva, da ustreže zahtevam interesentov, ne more iti preko materialnih določil zakona.

Zakon o zavarovanju delavcev nam je odvzel še ono malo avtonomije, ki smo jo imeli v socialnozavarovalnih zavodih pri nas do izdaje tega zakona. Do skrajnosti izveden centralizem je odvzel pokrajinskim faktorjem vsako pravico do samoodločbe. V vseh, še tako neznatnih zadevah, odloča centrala v Zagrebu, dočim so okrožni uradi le izvrševalni organi centrale, odnosno posredniki med centralo in interesenti. Centralizirana uprava zahteva mnogo nepotrebnega pisarenja in velik uradniški aparat. Zato je postala pri nas uprava teh zavodov tudi skrajno okorna in birokratična in je izgubila vsako prožnost. Bolniško zavarovanje zahteva hitre in nujne intervencije, zato mora biti uprava takega zavoda razbremenjena vsake nepotrebne formalnosti. Naravno, da je sedanja birokratična uprava zato tudi draga ter zahteva za lastno vzdrževanje vsote, ki gredo daleč preko normale. Da je znašal odstotek upravnih stroškov pri nekaterih okrožnih uradih v zadnjih letih 20, 24 in celo 31,7 %, kaže, da uprava pri teh zavodih ni niti gospodarska, niti socialna. Ni čuda zato, da zastopajo vse naše organizacije zahtevo, da se pri reviziji zakona o zavarovanju delavcev osvoji načelo popolne stvarne in teritorialne avtonomije. Smatramo, da tvori Slovenija po svojem teritorialnem obsegu in po svojih gospodarskih in socialnih prilikah zadosten teritorij za delokrog ene same pokrajinske zavarovalnice, ki naj izvaja zavarovanje potom več ali manj samostojnih okrožnih zavarovalnic. Pokrajinskim zavarovalnicam naj se dovoli popolna finančna avtonomija in le kot pristojna in nadzorstvena oblast naj se ustanovi centrala za vso državo. S tem bi dobili interesenti možnost najširšega sodelovanja, čut odgovornosti in razumevanje za naloge zavarovanja bi prodrlo v najširše sloje. Ves trud za popularizacijo socialnega zavarovanja pri nas bo brezuspešen, če se interesentom ne da najširša pravica in možnost sodelovanja.

Toda tudi še tako dobro zamišljena reforma uprave zavarovanja ne bi mogla spraviti finančnega položaja socialnozavarovalnih ustanov v ravnotežje, če se ne izpremeni nekaterih materialnih določil zakona, ki nalagajo dajatve, ki jih absolutno ne zmoremo in ki stalno ogrožajo finančni položaj socialnih ustanov. Tako je zakon prav gotovo preliberalen pri dajatvah ob porodih, pa bo treba ta določila poostriiti vsaj v taki meri, ki je v veljavi v gospodarsko mnogo bolj napredni Nemčiji ali Avstriji. Zobne dajatve pomenijo za zavarovanje veliko breme in bo treba tudi tu primernih omejitev. Določila o sprejemu prostovoljnih članov dopuščajo sprejem takih, ki prihajajo med zavarovanje samo radi tega, da zavarovanje izkoriščajo. Novela avstrijskega zakona je pristop prostovoljnih članov otežila in bo treba tudi pri nas določiti, ki bodo varovala socialno zavarovalne zavode pred prevelikim iskoriščanjem. Pa tudi za redno obvezno članstvo je v te svrhe predvideti tridnevna absolutna karenčna doba.

Nezgodno zavarovanje nalaga obrtništvu sorazmerno s slabejšimi riziki industrije pretežka bremena. — **Potrebna je temeljita revizija nevarnostnih razpredelnih** in določil, po katerih se te sestavljajo.

Po našem zakonu se za male 15 do 20 odstotne invalide vsled obratnih nezgod zmeče milijone, dasi delanezmoglost v takih primerih po večini sploh ni prizadeta. **Potrebno je zato, da se v zakonu predvidijo nezgodne rente šele pri nad 20 % invalidnosti, obenem pa je znižati polno rento, ki znaša sedaj 100 % na 80 % zavarovane mezde,**

kakor je to tudi v drugih državah. Celo Zedinjene države Amerike plačajo pri polni invalidnosti samo 65 do 70 % rento.

Kapitalni sistem kritja stroškov pri nezgodnem zavarovanju zahteva prevelike svote. **Naše zahteve gredo za tem, da se uvede kombinirani sistem kapitalnega in nakladnega kritja stroškov.**

V gornjem bi bile samo v glavnem podane zahteve, ki jih stavijo naše organizacije k reviziji zakona o zavarovanju delavcev. Te zahteve zastopajo enodušno vse obrtniške organizacije, pa je upati, da jih bo ministrstvo pri reviziji v polni meri upoštevalo.

Obrtnik se v polni meri zaveda važnosti, ki jo ima socialno zavarovanje ne samo za pomočnika, ampak tudi za njega samega in za razvoj celokupnega obrtništva. V neštetihih resolucijah je pokazal slovenski obrtnik najboljše razumevanje za težnje svojega pomočnika in zastopniki obrtništva v upravi socialnozavarovalnih zavodov so se vsi brez izjeme z največjim interesom udeleževali za konsolidacijo v teh zavodih. Zato se moramo odločno zavarovati proti pisanju mariborskega «Gostilničarskega lista», češ da delodajalci ne kažejo pri socialnem zavarovanju nobenega interesa za težnje delojemalcev in da se jih iz uprave teh zavodov odstrani. Je to trditev in zahteva, ki kruto žali gostilničarski in ves obrtniški stan in to tem bolj ker prihaja od strokovnega glasila in prav v času, ko nam je enotnost fronte in zahtev najbolj potrebna. —

Kaznilniške delavnice in obrtništvo.

Mariborske obrtniške zadrage so poslale ministrstvu pravde in ministrstvu trgovine in industrije sledečo spomenico:

Člani podpisanih obrtnih zadrug v Mariboru so zaznali, da se je obrtniško delo v drž. moški kaznilnici v Mariboru uknilo, a ne vedo, ostane ta ukinitve trajna ali samo začasna. Ker ta korak pozdravljajo, si dovoljujejo Visoki naslov zaprositi, da ostane ta ukinitve stalna, ter utemeljujejo svojo prošnjo sledeče:

V predvojnem času obrtniki mesta Maribora niso niti občutili, da imajo v svoji bližini državno moško kaznilnico, ker se takrat ni v toliki meri bavili z obrtniški posli, kakor se bavi v zadnjem času. Obrtniki sicer nimajo pravice vpogleda v notranje razmere zavoda in njih delavnic, vendar imajo dokaze, da se je izdelovalo tam mizarske, krojaške in čevljarke izdelke na tovarniški način s stroji. V mizarski delavnici je bilo zaposlenih približno 80, v krojaški in čevljarški pa po 40 do 60 delovnih moči. Razven tega se je izdelovalo tam slikarsko, sodarsko, zidarsko, tapetniško, knjigoveško in drugo delo, ki zadene po večini le male obrtnike, ki so v Mariboru kot obmejnem mestu že itak močno prizadeti po prekomernem tihoapstvu raznih obrtniških predmetov, za katere se od strani graničnih organov ne more voditi natančna kontrola. Imamo tudi dokaze, da se v drž. moški kaznilnici ni izdelovalo obrtniških predmetov samo za državno uradništvo, temveč tudi za druge stranke. Če bi se delalo tudi le za državno uradništvo in nameštništvo, bi bil to zelo hud in občuten udarec za obrtništvo, ker državno uradništvo tvori v vsakem mestu, toraj tudi v Mariboru najmanj 40 % celokupnega prebivalstva, in če vračunamo še poleg tega inozemsko konkurenco in prekomerno tihoapstvo, ostane domačemu obrtniku edinole še 15 do 20 % naročil in to po večini popravila.

Iz teh navedenih razlogov je obrtništvo mesta Maribora na najnižji stopnji glede zaslužka in to tako, da za one najrevnejše izmed revnih morajo njih žene iskati zaslužek, da preživijo svoje družine. Če pa obrtnik sam nima dela, je posledica tega velika brezposelnost našega delavstva. Člani vseh podpisanih zadrug imajo toliko delavcev, kakor jih zaposluje kaznilnica sama. Naši delavci z najboljšo strokovno izobrazbo pa zapuščajo vsled pomanjkanja zaslužka svoje stroke ter iščejo delo v raznih tovarnah in drugih podjetjih. V vseh obrtniških strokah vlada nered in brezposelnost na eni, obup in nezadovoljstvo pa na drugi strani.

Priznavamo in celo pozdravljamo, da se privaja jetnike z večletno kaznijo k delu, da ne postanejo delamrznji, a vzlic temu naj bi se oziralo na to, da se ne odjemlje rednim obrtnikom dela

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kaj je novega?

Konferenca o razdelitvi nemških dajatev v Haagu, ki je trajala tri tedne, se je končno zaključila s porazumom, po katerem dobi Anglija zvišan svoj delež pod pogojem, da se Nemčiji dajo politične koncesije z izpraznitvijo Porenja in v vprašanju Saarske kotline.

Carinska vojna je izbruhnila med Grčijo in Turčijo. Grki se boje, da pride tudi do oboroženega spopada s Turki, ker se hočejo Turki na vsak način polastiti otokov Militeni in Lesbosa.

Notranja borba med sovjetskimi voditelji desnice in leve se nadaljuje z vso vehemenco in pričakovati je, da bo vladajoča levica, ki ji stoji na čelu Stalin, pregnala vodjo desnice Buharina na enak način, kakor je storila to s Trockim.

Vinska anketa v Splitu je ugotovila, da se je prodala od lanskega pridelka dalmatinskih vin, ki je znašal okroglo 800.000 hl, samo okroglo 300.000 hl, letošnji pridelek pa bo znašal 40 % več, tako da bo že itak akutna vinska kriza še obupnejša.

Eno milijardo 187 milijonov dinarjev hranilnih vlog je imelo v letu 1927. 919 zadrug v Sloveniji. Regulativne hranilnice so imele 575 milijonov, banke pa okrog 700 milijonov, kar pač dokazuje smisel za štednjo in dobro hranilno organizacijo naših zadrugnih denarnih zavodov.

«Zeppelin» je svojo pot od Amerike preko Atlantskega oceana, Evrope, Azije in Tihega oceana v Ameriko srečno završil, s čimer se odpirajo nove perspektive za razvoj zračnega prometa.

Volitve v okrajne cestne odbore v mariborski oblasti so se vršile koncem avgusta. Večina rezultatov je že znana. Ponekod bodo baje vložene tudi pritožbe proti volitvam.

Kongres trgovskih zbornic Male antante (Rumunije, Češkoslovaške, Jugoslavije in Poljske) je bil odprt 26. avgusta v Varšavi. V imenu jugoslovanske delegacije je govoril g. Živanović.

Pristanišče Thon di Revel na Reki, ki ga je odstopila Italija Jugoslaviji za letno najemnino eno zlato liro, se bo na podlagi jugoslovansko-italijanskih dogovorov v Opatiji otvoril našemu prometu, čim se obe vladi sporazumeta glede roka otvoritve.

Obrtni odsek Zbornice T. O. I. v Ljubljani bo imel sejo v petek dne 6. t. m. ter bo obravnaval razne obrtne zadeve, vprašanje pospeševanja obrta, obrtnega zakona in revizije socialne zakonodaje.

Novi šolski zakoni so bili pred kratkim predloženi Vrhovnemu zakonodajnemu svetu in bodo uveljavljeni in objavljeni že tekom septembra. S tem bo ustvarjena končno nova enotna baza našemu šolstvu.

Zakon o pospeševanju kmetijstva je v razpravi pred Vrhovnim zakonodajnim svetom in kaže, da bo v kratkem končno redigiran in uveljavljen.

Slovenski premogovniki so svojo produkcijo v prvem poluletnju povečali napram lanskemu prvemu poluletnju za 209.235 ton, to je od 887.373 na 1.096.608 ton.

Letošnja letina v Jugoslaviji kaže napram prejšnjim letom tako ugodne rezultate, da bo skupni pridelek žita dosegel lansko višino in prekosil pridelek iz leta 1927. za okroglo 140.000 vagonov. Koruze bomo pridelali za 100.000 vagonov več kot lani, kar predstavlja vrednost 1500 milijonov dinarjev. Lahko torej računamo na znatno izboljšanje našega gospodarskega stanja.

Francoski petrolejski interesenti so ustanovili družbo s kapitalom 20 milijonov frankov, ki namerava izkoriščati petrolejske vrelce v Jugoslaviji, predvsem v Srbiji in Bosni.

Velik kongres gostilničarjev iz vse države se je vršil 21. m. m. v Beogradu ob navzočnosti tudi slovenskih delegatov, katere sta vodila g. Kavčič, predsednik Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani, in g. Oset, predsednik Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru. Udeležencev je bilo okrog 3000. Slovenski delegati so se izjavili za skupne zbornice, toda s posebnim gostilničarskim odsekom.

Spremembe pri železniških dobavah navaja nova naredba generalne direkcije državnih železnic, ki odreja, da se bodo v bodoče vse dobave osredotočile pri generalni direkciji v Beogradu in da posamezna železniška ravnateljstva ne bodo smela vršiti dobav niti za lokalne potrebe.

Spor v Kmetijski družbi zaradi odklonitve članov, ki so se svoječasno prijavili kar v masi, je ministrstvo notranjih del rešilo tako, da je izjavilo, da s tem niso bila kršena določila zakona in spada razčiščenje članskih zadev v družbin avtonomni delokrog.

in zaslužka. V kaznilnicah naj bi se opravljala ona dela, ki spadajo pod domačo industrijo kakor pletenje košaric in drugih pletenin, izdelovanje hišnih in otročjih čevljev iz sukna ali platna itd. V kaznilnici naj bi se zasnovala domača tekstilna industrija za izdelovanje jute za kaznenske obleke ter platna za poletne obleke za vojaštvo. Končno naj bi kaznilnice prevzele za državo potrebne nabave, katerih se mali obrtniki do danes itak niso mogli poslužiti. Kaznilnice bi enake nabave lahko izdelale po veliko nižji ceni nego vsaka najcenejša inozemska tvrdka, ter bi na ta način ostalo vse naravno premoženje v državi.

Prizadeti obrtniki vseh podpisanih zadrug mesta Maribora so si dovolili dati Visokemu naslovu gornji nasvet s prošnjo, da se pri eventualnem preklicu ukinitve dela v kaznilnicah, ali pri eventualni sestavi novih pravilnikov za delo v kaznilnicah naši skromni in upravičeni prošnji ugodi. Visoki naslov se tudi naproša, da blagovoli dovoliti ustno razpravo v predmetnih zadevah med funkcionarji podpisanih zadrug ter nadzornikom Visokega Ministrstva ob priliki prihoda v Maribor.

Uverjeni, da se naše skromne prošnje upoštevajo, beležimo z udanim spoštovanjem:

Za Čevljarsko obrtno zadrugo v Mariboru: Anton Krajcer;

za Zadrugo krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru: Anton Kosar;

za Mizarsko zadrugo v Mariboru ob Dravi: Alojz Munda;

za Zadrugo slikarjev, pleskarjev, ličarjev in polatarjev v Mariboru: J. Škoč;

za Sodarsko obrtno zadrugo v Mariboru: Jernej Golčar.

K razgrnitvi predloga za odmero pridobnine.

Te dni so pričele prve davčne oblasti opozarjati davkoplačevalce, da so seznamki oseb, zavezanih pridobnini, razgrnjeni pri občinskih uradih in da morejo posamezni interesi iz teh seznamov videti, kakšen predlog hoče davčno oblastvo staviti davčnemu odboru za odmero pridobnine od njihovega obrata.

Opozoritve temelje na nastopnih zakonitih določbah:

Davčno oblastvo je po členu 111 zakona o neposrednih davkih dolžno, da na podstavi podatkov iz vloženih davčnih prijav kakor tudi popisanih in zbranih podatkov sestavi odmerni predlog za vse one davčne zavezance, glede katerih je davčni odbor pristojen ugotoviti davčne osnove.

Sestavljene predloge mora davčno oblastvo po členu 116 zakona zbrati v «seznamku oseb, zavezanih pridobnini, katerih davčne osnove se bodo razpravljale pred davčnim odborom.» Seznamek je treba sestaviti po občinah (mestnih okrajih) in mora vsebovati sledeče podatke:

1.) Zaporedno številko; 2.) zavezančevo ime in njega priimek; 3.) čisti dohodek (predlog davčnega oblastva) in 4.) dan razprave. Davčno oblastvo mora tak seznamek vročiti najmanj 14 dni pred dnem razprave občinskemu uradu, ki ga mora razgrniti najkasneje 14 dni pred razpravo in ga imeti razgrnjenega vsaj osem dni. Občina je dolžna razgrnitev na seznamu samem potrditi in seznam vrniti najkasneje en dan pred razpravo davčnemu oblastvu.

Seznamek predlogov in dni razprave se mora razglasiti v večjem kraju na dostopnem mestu v poslopu občinskega urada, po možnosti pa tudi na drugih javnih mestih, kakor je to običajno v dotičnem kraju. V podeželskih občinah se mora razglasiti izvršiti z razgrnitvijo seznamka v poslopu občinskega urada in ta razgrnitev razglasiti na krajevno običajni način.

Občine morajo ob razgrnitvi seznamkov opozoriti davčne zavezance na odredbe člena 116, šestega, sedmega osmega in devetega odstavka. Te odredbe določajo, da so seje davčnega odbora tajne. Prisostvovati jim sme samo davčni zavezanec ali njegov zastopnik, odnosno pooblaščenec. Kot zastopnik davčnega zavezanca sme priti pred davčni odbor: mož za ženo, žena za moža, oče ali mati za otroke in otroci, starejši od 18 let, za starše, kakor tudi vsakdo, ki se ne bavi obrtoma ali za plačo s takim poklicem, toda s pravilnim pooblastilom. Kot pooblaščenec s pravilnim pooblastilom pred davčnim odborom smejo prihajati za davčnega zavezanca samo odvetniki, notarji ali

pooblaščen finančnopравни zastopniki. Za pravne osebe smejo prihajati pred davčni odbor njih predstavniki, odnosno pooblaščenec predstavnikov, za osebe pod skrbstvom in mase vobče pa njih skrbnik, zastopnik, branitelj (konkurzni upravnik).

Institucija davčnih odborov s sodelovanjem davčnih zavezancev v označeni smeri je za naše kraje nova. Dosedanje davčne komisije so morale šele skleniti, ako naj davčnega zavezanca zaslišijo v seji, ni pa imel davčni zavezanec pravice, da prisostvuje seji komisije. Zato pa so dobili davčni zavezanci po prejšnjem zakonu še pred razpravo v komisiji priliko, da z odgovori na prijavljene pomisleke pojasnijo dejanski položaj. Sedanji zakon pomislekov v taki obliki ne pozna. Davčna oblastva so sicer dolžna dopolniti, popraviti in preizkusiti vse podatke v predloženih prijavah in v ta namen zaklišati priče in izvedence in zahtevati od davčnih zavezancev tudi pojasnila, niso pa dolžna prijavljati davčnemu zavezanecu pomislekov, katere imajo proti pravilnosti podatkov v predloženih davčni prijavi. Namesto pomislekov pa daje novi zakon davčnim zavezancem priliko, da prisostvujejo razpravi davčnega odbora, kolikor se nanaša na njihovo obdačenje. Zato sme davčni odbor, kolikor ne smatra podatkov, katere mu je prijavilo davčno oblastvo, za dovolj razjasnjene, tudi sam zasliševati kot priče ali izvedence vsakogar, ki ga predlaga bodisi referent davčnega oblastva bodisi davčni zavezanec, zahtevati pojasnila in sme odrediti preizkus poslovnih knjig, če davčni zavezanec pristane na to.

Navzočnost davčnega zavezanca je ob razpravi pred davčnim odborom potrebna predvsem v slučajih, v katerih davčno oblastvo stavi za odmero predlog na večjo davčno osnovo nego jo je davčni zavezanec prijavil (v prijavi), ker se predvsem v teh slučajih more smatrati, da stvari niso dovolj razjasnjene in da utegne davčni zavezanec priti v položaj, da poda k nerazjasnjenim podatkom v prijavi še potrebna pojasnila, odnosno da predlaga zaslišanje priče ali izvedencev.

Iz organizacij.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Zagorju ob Savi sklicuje za dne 15. septembra t. l. ob 14. uri (ob dveh popoldne) v občinski dvorani v Zagorju svoj izredni občni zbor. Zadruga je razširila svoj delokrog na ves sodni okraj Litijo in obvešča tem potem vse obrtnike, ki spadajo k tej zadrugi, in sicer: mizarje, kolarje, peke, žagarje, mlinarje, pletilje, sobne slikarje in usnarje. Z ozirom na to, da se smatrajo imenovani obrtniki že za člane zadruge, se opozarjajo na udeležbo, ker se bo sicer vsakemu, ki bi se občnega zbora ne udeležil, naložila denarna globa v zmislu zadružnih pravil. — Načelstvo.

Zadruga krojačev in krojačic na Jesenicah poroča, da se je vršila v nedeljo dne 18. avgusta zadnja zadružna seja v poslovni dobi zadnjih treh let. Na tej seji se je določil dnevni red za občni zbor, ki se bo vršil v začetku oktobra 1929. Funkcijska doba odbora poteče sicer šele v mesecu februarju 1930., ker pa je zadruga svoje občne zборе redno prirejala v tem času, se tudi letos občni zbor tako vrši. Načelnik zadruge tov. Gogala je na kratko podal poročilo o delu zadruge v zadnjih treh letih in se spominjal tudi dela od začetka zadruge do danes, t. j. v dobi šestih let, v kateri ji je on nepretrgoma načeloval.

Iz Ormoža. Na sestanku obrtnikov, trgovcev in industrijev ormoškega okraja, ki ga je sklicalo obrtno in trgovsko društvo v Ormožu v svrhu predlogov za noveliranje zakona o zavarovanju delavcev, se je po debati sprejela sledeča resolucija: «Predstavniki celokupnega trgovsko-obrtnega društva in industrijev ormoškega okraja smo na stališču, da je edino pravilna rešitev bolniškega zavarovanja delitev nezgodne in bolniške panoge. V to svrhu zahtevamo, da se v novem zakonu o zavarovanju delavcev preide na stvarno in teritorialno ureditev imenovanega zavarovanja, in sicer na enotno nezgodno zavarovanje za celotno državo ter na decentralizacijo, odnosno ustanovitve samoupravnih edinic bolniškega zavarovanja, potom posameznih oblasti. Te posamezne edince, katerih vodstvo naj bi obstajalo iz zastopnikov delodajalcev, delojemalcev, naj bi se decentralizirale na sreze, odnosno večje industrijske kraje, kjer bi se naj ustanovile podružnice, kakor to geografično gospodarske potrebe dotičnega kraja zahtevajo. Poslovnice bi naj imele istotako po možnosti razširjeno samoupravno vodstvo, ob-

stoječe iz delodajalcev in delojemalcev. Splošna nezadovoljnost v obstoječih zadevah nam veleva, da zahtevamo čim cenejšo upravo, čim večjo štednjo, da se našim zahtevam v čim večji meri pomaga in ustreže. Korupcija in simulacija naj izgineta. Pri obstoječih razmerah pa zahtevamo, da naj se dajo vsem bolnim članom res primerna prvovrstna zdravila, istotako pa naj se omogoči članom, katerim se predpiše zdravljenje v kakem specialnem zavodu, pravočasen sprejem.»

Razno.

Letošnja velesejska prireditelja «Ljubljana v jeseni», ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra bo obsegala: kmetijski sejem (na ogled in nakup bodo postavljena izbrana buteljčna in odprta vina, najraznovrstnejši mlečni izdelki ter domači med), vrtnarsko razstavo, razstavo društva «Zoo» v Ljubljani, zadružno razstavo (prvo med nami), razstavo pohištva in stanovanjske opreme, razstavo kmetijskih strojev in orodja, razstavo hišne domače obrti, higiensko razstavo, razstavo industrijskih in obrtnih izdelkov, zabavišče «Mali prater» z nešteto privlačnimi atrakcijami, tekmovanje slovenskih harmonikarjev dne 8. septembra. Ta prireditelja bo nudila toliko lepega in zanimivega, da bo en obisk gotovo premalo. Zato naj si vsakdo nabavi permanentno legitimacijo za obisk «Ljubljana v jeseni», ki stane 30 dinarjev in upravičuje na poljuben obisk ter na vožnjo po polovični ceni z železnico, avijoni in parniki. Vstopnina za enkratni vstop na razstavo pa znaša 10 dinarjev. Lanskoletno jesensko prireditelja je posetilo preko 100.000 ljudi. Naj Vas ne manjka letos med njimi. Legitimacije za obisk, ki dajejo pravico do 50 % popusta za vožnjo po železnici, se dobe po 30 dinarjev pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri naslednjih tvrdkah: Putnik, Josip Zidar, Obrtna banka, Jugoslovanska banka, Jadransko-podunavska banka, Zadružna gospodarska banka, Prva hrvatska štedionica, Ljubljanska kreditna banka, Češka industrijska banka, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Zadružna banka, Komercijalna banka, Aloma Company, Brezalkoholna produkcija, Kmetijska družba za Slovenijo, Posredovalec. Zavodi, trafike itd. ki teh legitimacij še nimajo v razpečevanju, pa jih žele prodajati, naj se takoj obrnejo na urad velesejma. Občinstvu priporočamo, da se posluži te ugodne prilike in si nabavlja legitimacije že v predprodaji, da se ne bo treba nastavljal ob času prireditve pri sejmskih blagajnah.

Uprava Zanatske banke, kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a. d. v Beogradu

poziva delničarje na enajsto vplačilo delnic za tromesečje oktober, november in december 1929., ki se mora izvršiti v mesecu oktobru. Podaljšanje je dovoljeno samo za 15 dni, to je do 15. novembra 1929.

Onim delničarjem, ki ne bodo pravočasno vplačali odpadajoči znesek (à Din 10— za delnico), bo uprava delnice razveljavila v smislu čl. 12. bančnih pravil.

Vplačila se polagajo pri blagajni Zanatske banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev a. d.

centrali v Beogradu, Skopljska ulica 7. ali pa s poštnimi položnicami, oziroma poštnimi nakaznicami.

Tečaj z demonstracijo in predavanjem o jesenski in zimski modi namerava prirediti v Ljubljani in Mariboru Zbornica za trgovino obrt in industrijo. Zbornica se je v ta namen obrnila v inozemstvo, da preskrbi po možnosti strokovnjaka-specialista z dunajske krojaške akademije ki bi predaval o najnovejši jesenski in zimski modi. Ako pogajanja uspejo se bosta vršila tečaja že sredi septembra. Vsak tečaj bo trajal predvidoma samo en dan. Predavalo se bo v zvezi z demonstriranjem vzorcev za moško in žensko krojaštvo. Opo-

zarjamo na to krojaške mojstre in mojstrice. Podrobnejše bo objavljeno v časopisih, čim pade odločitev.

Pred novo bančno fuzijo v Zagrebu. Fuzija se je te dni sklenila izvršiti med Hrvatsko banko, kjer ima odločilni vpliv milanska Banca Commerciale in med Bosansko industrijsko in trgovsko banko, na kateri je interesirana Niederösterreichische Eskomptgesellschaft. Na ta način se bo zopet razširil vpliv italijanskih interesentov na naše denarne in trgovsko-industrijske posle.

Tečaj za obrtno knjigovodstvo v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani priredi za obrtnike tečaj za knjigovodstvo v Ljubljani pod vodstvom gosp. prof. Modica. Tečaj se bo pričel začetkom septembra t. l. Interesenti naj takoj prijavijo svojo udeležbo v pisarni urada, Ljubljana, Krekov trg 10/I. — Pouk se bo vršil ob večernih urah.

Čevljarški prirobovalni tečaj v Mariboru. V torek 20. avgusta se je otvoril v Mariboru prvi prirobovalni tečaj za čevljarске mojstre in pomočnike. Za tečaj se je prijavilo 24 udeležencev, od

teh 9 iz Maribora, drugi pa iz Slovenskih goric, Slovenske Bistrice in dravske doline. Prireditelj je omogočil urad za pospeševanje obrti s pomočjo tukajšnje strokovne čevljarске zadruge, ki se je v stvari zelo potrudila in po svojem načelstvu tudi otvoritvi prisostvovala. V svojem nagovoru je vodja tukajšnje ekspoziture obrtnopospeševalnega urada obrtnozadružni nadzornik g. Založnik raztolmačil pomen takih tečajev in naglašal veliko važnost zboljšanja strokovne izobrazbe in poznavanja vseh tehničnih pripomočkov za nadaljnji obstoj rokodelskih obrtov, posebno tudi čevljarске

stroke, in izrazil svoje začudenje, da se je za tečaj, v katerem poučuje brezplačno za udeležence najboljši učitelj te stroke v državi, in se obrtnik v kratkem roku 120 do 140 ur poleg risanja in rezanja vzorcev lahko priuči tudi najpotrebnejšega knjigovodstva, kalkulacije in spisja, ravno v Mariboru, kjer tozadevno znanje v splošnem ni na višku, pokazalo tako slabo zanimanje. V tečaju poučuje potovalni učitelj urada za pospeševanje obrti g. Steinman iz Ljubljane. Pouk se vrši dnevno od 7. do 12. ure razen sobote in nedelje. Tečaj bo trajal najdlje do konca septembra.

L. Mikuš
tvornica dežnikov
Ljubljana
Mesni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

Obrtnikom

se priporočam pri nakupovanju vseh vrst barv, firneža, lakov, steklarškega kleja, čopičev in vseh drugih potrebščin za te stroke.

IVAN JANČAR, Ljubljana
Miklošičeva cesta šte. 4.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Dobro znana gostilna

Pri „Tratniku“
Sv. Petra cesta 25
v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in bakala (Stockfisch), prirejene na dalmatinski način.

Lastnik: A. Sumara.

PRIPOROČAMO

KOLINSKO
CIKORIJO

Domači izvrstni izdelek.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblastveno koncesionirana oddaja strupov. Poštne pošiljave obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg

Telefon šte. 2115.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbira splošnega elektro-instalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatov in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenino, zrcal in šip. Kompletne opreme za gostilne, restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478 **LJUBLJANA** Telefon 2478
Dunajska cesta 10

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno više.